

9. SINIF COĞRAFYA TAM İZLEME KİTABI

9.HAFTA

- DOĞAL SİSTEMLER VE SÜREÇLER-

- HAVA OLAYLARI VE GÜNLÜK HAYATA ETKİLERİ-

Adı :

Numara :

Doğru :

Yanlış :

Soyadı :

Sınıf :

Net :

		YANITLAR											
■		01	A	B	C	D	E	16	A	B	C	D	E
■		02	A	B	C	D	E	17	A	B	C	D	E
■		03	A	B	C	D	E	18	A	B	C	D	E
■		04	A	B	C	D	E	19	A	B	C	D	E
■		05	A	B	C	D	E	20	A	B	C	D	E
■		06	A	B	C	D	E	21	A	B	C	D	E
■		07	A	B	C	D	E	22	A	B	C	D	E
■		08	A	B	C	D	E	23	A	B	C	D	E
■		09	A	B	C	D	E	24	A	B	C	D	E
■		10	A	B	C	D	E	25	A	B	C	D	E
■		11	A	B	C	D	E	26	A	B	C	D	E
■		12	A	B	C	D	E	27	A	B	C	D	E
■		13	A	B	C	D	E	28	A	B	C	D	E
■		14	A	B	C	D	E	29	A	B	C	D	E
■		15	A	B	C	D	E	30	A	B	C	D	E

ÖĞRENCİ NO									
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9

Adı :

Soyadı :

Tam Okul uygulamasını kullanarak optik formları okutabilir, sonuçlarınızı değerlendirebilir ve video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Aynı zamanda **Eğitim Vadisi Mobil** uygulamasını indirerek de video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

Uygulamalarımızı **Google Play** veya **App Store**'dan indirebilirsiniz.

Etkinlik

Aşağıdaki metni okuyunuz ve soruyu buna göre cevaplayınız.

“Hava durumu teriminden kastedilen; atmosferde meydana gelen meteorolojik olaylardır. Atmosferde hava olaylarının kısa bir süre içindeki durumunu tanımlamak için; soğuk, sıcak, yağmurlu hava şeklinde tanımlar kullanılabilir. Bütün bunlar havanın o anki halini belirler. Hava durumu belirli bir yerde, belirli ve kısa bir süre içinde etkin olan atmosfer koşullarıdır. Bir yerdeki hava durumu tanımlanırken en baskın ve etkin olan iklim faktörü öne çıkar. Örneğin, soğuk hava denildiğinde bu terim bulutluluk, rüzgâr gibi diğer iklim elemanlarını da kapsayabilir. Ancak o andaki baskın olan faktör düşük sıcaklıktır.

İklim ile hava durumu birbirinden farklı kavramlardır. Burada en önemli fark zaman ve bahsedilen bölge olmaktadır. Hava durumu için çok kısa zaman ve mikroklima alanlardan bahsedilirken, iklim için oldukça geniş bir bölgeden (makroklima bölgelerden) bahsedilebilir. Buna göre iklim oldukça geniş bir bölge içinde ve uzun yıllar değişmeyen ortalama hava koşullarıdır. Uzun yıllar değişmeyen ortalama koşullarla birlikte ekstrem (uç) değerler de iklim karakteristiğinin belirlenmesinde önemlidir. İklim bu ekstrem değerler arasında salınım yapmaktadır. İklim değişikliği, ortalama koşulların değişimiyle birlikte daha önemlisi ekstrem değerlerin yenilenme ve yenilenme frekansının (sıklığının) artışı ve sürekliliği ile anlaşılır. Burada uzun yıllardan kasıt 300 – 500 yıl gibi uzun iklim döngüleridir. Bir yerin iklim koşullarının belirlenebilmesi için en az 30 yıllık gözlem değerlerine gereksinim vardır. Ancak bu otuz yıl kısa dönemli birincil değerlendirmeler içindir. İklim döngüleri göz önüne alındığı zaman 30 yıllık dönemin çok kısa bir süre olduğu gözden kaçırılmamalıdır.”

1. Meteoroloji ve klimatoloji kavramlarını araştırınız ve tanımlayınız.

Meteoroloji, atmosferde meydana gelen hava olaylarının oluşumunu, gelişimini ve değişimini nedenleri ile inceleyen ve bu hava olaylarının canlılar ve dünya açısından doğuracağı sonuçları araştıran bir bilim dalıdır.

İklim bilimi ya da klimatoloji, atmosfer içerisinde meydana gelen hava olayları ile yeryüzünde görülen iklim tiplerini inceleyen bilim dalıdır.

2. Mikroklima ve makroklima kavramlarını açıklayınız.

Mikroklima, çevresindeki büyük iklim (makroklima) özelliklerinden ayrılan küçük iklim alanıdır. Küçük alanlı iklim, mikro iklim denilebilir.

Makroklima, büyük ölçekte bir bölgede veya ülkede hüküm süren genel iklim koşullarını ifade eder. Makroklima, belirli bir bölgede yıllık ortalama sıcaklık, nem, yağış, rüzgâr, güneş ışığı, basınç ve diğer hava koşullarını kapsar. Bu koşullar, genellikle bölgesel veya küresel faktörlerden kaynaklanır ve birkaç yıl boyunca istikrarlı kalabilir.

3. Bir yerin iklim koşullarının belirlenebilmesi için en az ne kadar süre gözlem, değerlendirme yapmak gerekir?

Bir yerin iklim koşullarının belirlenebilmesi için en az 30 yıllık gözlem değerlerine gereksinim vardır. Ancak bu otuz yıl kısa dönemli birincil değerlendirmeler içindir. İklim döngüleri göz önüne alındığı zaman 30 yıllık dönemin çok kısa bir süre olduğu gözden kaçırılmamalıdır.”

4. Aşağıdakilerden hangilerinin hava durumu kavramıyla ilgili olduğunu saptayınız ve tabloda işaretleyiniz.

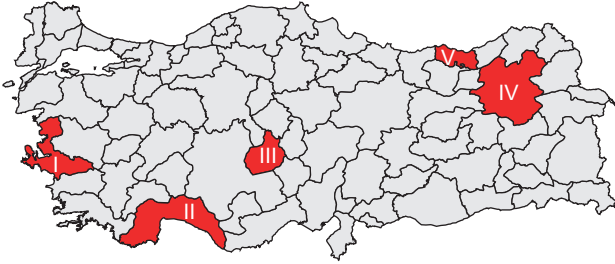
Bursa’da 12 Mayıs’ta rüzgârın hızı saatte 75 km olacaktır.	✓
Bangladeş’te kış ayları kurak geçmektedir.	
Ankara’da kış mevsimi soğuk ve kar yağışlıdır.	
Ülkemizin kuzey ve iç bölgelerinde hafta sonu kar yağışı bekleniyor.	✓
Kastamonu, yıl içinde yağışı en fazla sonbahar mevsiminde alır.	
Giresun’da yaz mevsimi serin geçerken kış mevsimi ılık geçmektedir.	
İstanbul’da yarın sis yüzünden deniz ulaşımı aksayabilir.	✓
Meteoroloji, Hatay ve çevresinde önümüzdeki hafta dolu yağışı ihtimaline karşı çiftçileri uyardı.	✓
Rize’de her mevsim yağış görülür.	
Antalya’da kış mevsiminde güneşli havayı görenler sahile akın etti.	✓

1. Aşağıda aşırı hava olayları ile ilgili bazı bilgiler numaralandırılarak verilmiştir.
- Yoğun yağışlar, su döngüsünde bozulmalara yol açar ve ekinlerin zarar görmesine neden olabilir.
  - Uzun süreli yağış eksikliği, ortamdaki nem miktarının yükselmesine ve günlük sıcaklık farklarının artmasına yol açar.
  - Yüksek sıcaklıklar, enerji talebinin artmasına ve sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına sebep olabilir.
  - Yoğun kar yağışı, ulaşımın aksamasına ve enerji kesintilerine neden olabilir.

Bu ifadelerden hangileri bu tür hava olaylarının günlük hayata etkilerine örnek olarak verilebilir?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve IV
D) III ve IV   E) I, III ve IV

2. Aşağıdaki Türkiye haritasında bazı şehirler numalandırılarak kırmızı renk ile gösterilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen numara ve sıklıkla görülen aşırı hava olayı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) I - Don olayı   B) II- Sıcak hava dalgası
C) III - Kuraklık   D) IV - Soğuk hava dalgası
E) V - Aşırı yağış

3. Geniş bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumunu hangi bilim dalı incelemektedir?

- A) Klimatoloji   B) Hidrografya
C) Limnoloji   D) Kartoğrafya
E) Meteoroloji

4. "Halk takvimi, yerel iklim ve mevsim değişikliklerini gözlemleyerek oluşturulan ve tarım, hayvancılık gibi faaliyetlerde kullanılan geleneksel bir takvimdir. Halk takvimleri, yerel halkın uzun yıllar boyunca edindiği gözlemler ve deneyimler sonucunda oluşturulmuştur. Bu takvimlerde, doğa olayları ve iklim değişiklikleri belirli günlerle ilişkilendirilir ve bu günler, yıl boyunca yapılan tarımsal faaliyetlerin zamanlamasını belirler."

Yukarıdaki tanıma göre, halk takvimi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A) Halk takvimleri, bilimsel verilere dayanarak oluşturulan modern meteorolojik tahminlere dayanır.
B) Halk takvimleri, yerel halkın uzun yıllar boyunca gözlemlediği doğa olaylarına dayanarak oluşturulmuştur.
C) Halk takvimleri, tarım ve hayvancılık gibi faaliyetlerin zamanlamasında kullanılır.
D) Halk takvimlerinde, belirli doğa olayları ve iklim değişiklikleri belirli günlerle ilişkilendirilir.
E) Halk takvimleri, yerel iklim ve mevsim değişikliklerini gözlemleyerek oluşturulmuştur.

5. Aşağıdaki haritada beş farklı yer numaralandırılmıştır.

Bu yerlerin hangisinde düşük sıcaklığın beşerî faaliyetler üzerindeki olumsuz etkisinin diğerlerine göre daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Aşağıdaki tabloda Ankara'nın belirtilen tarihlerde beş günlük hava tahmini gösterilmiştir.

5 GÜNLÜK TAHMİN					
TARİH	Hadise	Sıcaklık (°C)		Nem (%)	
		En düşük	En yüksek	En düşük	En yüksek
08 Haziran Perşembe		14	29	33	76
09 Haziran Cuma		16	23	68	86
10 Haziran Cumartesi		11	20	45	96
11 Haziran Pazar		10	22	30	89
12 Haziran Pazartesi		11	22	46	89

Tablodan yararlanarak hava tahminiyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Pazar günü bulutluluk en azdır.
 B) Sıcaklık farkının en az olduğu gün cumadır.
 C) Perşembe ve cuma günleri yağış beklenmektedir.
 D) En düşük sıcaklığın olduğu gün hava yağışlıdır.
 E) Gece sıcaklıkları 10°C ve üzerindedir.

7. Aşağıdaki tabloda verilen olguların hangilerinin hava durumuna ya da iklime ait olduğu ilgili alana işaretlenmiştir.

Olgular		Hava Durumu	İklim
I.	Van'da 20 Şubat'ta hava parçalı bulutludur.	✓	
II.	Uşak'ta yaz mevsimi sıcak ve kuraktır.		✓
III.	Ordu, yıl içinde yağışı en fazla sonbahar mevsiminde alır.	✓	
IV.	Ağrı'da 5 Ocak'ta son yılların en soğuk günü yaşanmıştır.	✓	
V.	Mersin'de ocak ayı sıcaklık ortalaması 10°C civarındadır.		✓

Bu işaretlemelerden hangisi yanlıştır?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

Cevap Anahtarı

1.E   2.A   3.A   4.A   5.D   6.D   7.C

Yazılı Sınav

1. İklim ve hava durumu kavramlarını açıklayarak, yararlandıkları bilim dallarını yazınız.

Geniş bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumuna iklim adı verilir. (KLİMATOLOJİ)

Dar bir alanda kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarına hava durumu denir. (METEOROLOJİ)

2. İklimin doğal çevre üzerindeki etkilerine 5 tane örnek veriniz.

I. Toprak oluşumu

II. Bitki örtüsü

III. Yer şekillerinin oluşumu

IV. Akarsuların rejimi ve debisi

V. Hayvan türleri ve dağılışı

3. Sinoptik harita nedir? Açıklayınız.

Sinoptik harita; bir çok gözlem yerinden alınan bir andaki, ya da kısa bir süre içindeki hava durumunu gösteren belirli bir bölgenin meteorolojik haritasıdır.